

Als één van de grootste gemeenten in Nederland heeft Rotterdam ook de grootste oppervlakte aan verhardingen. Omdat onkruid alles te doen heeft met een schoon beeld is de onkruidbestrijding ondergebracht bij reinigingsdienst Roteb. Onno Scholten, verantwoordelijk voor de aanpak, kiest pragmatisch. "We gebruiken alle methoden die er ter beschikking zijn. Afhankelijk van de situatie maken we een keuze."

"Bij chemie bestaat geen grijs"

Onno Scholten, teamhoofd stafbureau en projecten Roteb Rotterdam

Dagelijks rijden er in Rotterdam tientallen veegauto's uit naar alle wijken, om te zorgen dat de stad schoon is. Daarin wordt veel geld geïnvesteerd, want elke straat komt gemiddeld minimaal eenmaal per twee weken aan de beurt. Daarnaast komen in de zomer vier tot zes keer per jaar de onkruidbestrijders. Ook zij werken voor Roteb, de Rotterdamse reinigingsdienst die verantwoordelijk is voor een schone stad. Vanwege die schone stad zit de onkruidbestrijding sinds 2005 bij Roteb, vertelt Onno Scholten. "Toen we enkele jaren geleden onderzochten wat mensen van hun leefomgeving vonden, bleek dat onkruid op verhardingen werd ervaren als een storende factor. Dat was toen voor het stadsbestuur reden om dit werk over te hevelen van de plantsoendienst naar Roteb", aldus Scholten. Binnen die organisatie is hij als teamhoofd stafbureau en projecten verantwoordelijk voor de onkruidbestrijding op verhardingen.

Bij de nieuwe aanpak in 2005 heeft de gemeente op basis van resultaten uit onderzoek, gekozen voor een pragmatische oplossing. Voortaan zou worden gekozen voor een combinatie van alle beschikbare methoden: vegen, borstelen, heet water, hete lucht, een combinatie daarvan en chemisch. "Er is destijds door de Universiteit van Wageningen een levenscyclusanalyse van alle methoden opgesteld", vertelt Scholten. "Dan blijkt dat alle methoden, chemisch, borstelen en branden, hun zwakke punten hebben. Chemisch is slecht voor het oppervlaktewater, borstelen geeft weer veel fijnstof en heet water of branden betekent een grote CO2-belasting."

"Het blijkt dat alle methoden, chemisch, borstelen en branden, hun zwakke punten hebben."

Scholten besloot daarom na een onderzoek met onder andere Waterschap Hollandse Delta en Waterschap Schieland samen met de beheerders van de openbare ruimte om chemisch niet langer in de ban te doen, zoals de jaren daarvoor. "Daar waar het moeilijk is, denk aan de randen langs gevels, obstakels en middenbermen, gebruiken we chemie."

Het tekent de nuchtere manier waarop Scholten tegen de aanpak aankijkt. Als beleidsambtenaar beseft hij niet meer met zijn schoenen in de klei te staan, maar stelt hij wel modder aan de schoenen te hebben van de rondgangen die hij in de praktijk

maakt. Hij is vooral het type nuchtere beleidsambtenaar. In het pak, maar met de kennis dat wat hij maakt papieren werk is, dat op de vloer moet worden uitgevoerd.

Met zorg constateert hij dat de discussie over het gebruik van chemie verhardt. "Het wordt steeds zwart-witter. Het lijkt wel of er daarin geen grijs bestaat. Jammer, want chemie komt daarvoor steeds meer onder druk te staan. Terwijl bij onze levenscyclusanalyse al is vastgesteld dat chemie in milieubelasting niet beter of slechter is dan andere methoden wordt daar nu met het oog op waterkwaliteit een extra laag aan toegekend. Daardoor vertroebelt de discussie met zaken die daar niets mee te maken hebben. AMPA mag dan als afbraakproduct een probleem geven, dat kan overal vandaan komen. Als ik vandaag op straat mijn auto ga wassen, krijg je ook AMPA in het riool. Bij de burgers leidt het gebruik van chemie in elk geval niet tot reacties richting de gemeente. We krijgen in de hele gemeente hooguit één keer per jaar een vraag over het gebruik van chemische middelen."

Voor de onkruidbestrijding op verhardingen zijn contracten afgesloten met drie aannemers via Europese aanbesteding. Alle drie hebben ze een deel van de gemeenten onder hun hoede. Per gebied werken ze daarbij samen met de portefeuillehouder. Voor elke deelgemeente heeft Rotterdam één verantwoordelijke. Die bekijkt voor die deelgemeente hoe het onkruid moet worden aangepakt. Zo ontstaat voor het centrum, waar veel meer wordt gelopen en geveegd, een heel andere aanpak dan voor bijvoorbeeld de oude tuindorpen. "Elke deelgemeente bepaalt zelf hoe ze het doet en hoeveel geld ze daaraan uitgeeft." Hoewel de aanpak gedecentraliseerd is, wordt het bestek centraal uitgegeven. Rotterdam werkt met een raamcontract waarbij de aannemer inschrijft op het onkruidvrij houden van een bepaalde oppervlakte. "Wij weten uit ervaring hoeveel tijd dat ongeveer zal kosten en hebben dat gedetailleerd in het bestek beschreven. De aannemer weet dat hij dat gemiddeld over de jaren krijgt, maar per jaar kan het wel verschillen. We willen namelijk wel de regie houden. Wij bepalen, weliswaar in overleg, wat er moet gebeuren. Voor dat werk mag hij daarna volgens de tarieven declareren waarop hij heeft ingeschreven."

Zeer bewust kiest Scholten daarbij niet voor een beeldbestek. "Dat past niet bij hoe wij willen werken. Als ze door een straat zijn geweest, moet het honderd procent schoon zijn en niet negentig procent omdat dit voldoet aan het beeldbestek. Dan heeft de bewoner nog niet de beleving dat het schoon is."

Door de nauwe samenwerking en de regierol van de gemeente krijgen de aannemers ook de gelegenheid om nieuwe methoden te proberen. "Wij stimuleren dat juist. Daarom is één van onze aannemers hier ook aan het experimenteren met zijn heetwatermethode. Het past in onze filosofie en wij willen graag weten wat de mogelijkheden zijn", zegt Scholten. Zo heeft hij ook andere methoden bekeken, maar daarover is hij nog niet zo tevreden. "Die hebben voor ons niet het gewenste resultaat gehaald."

"Het gaat niet langer alleen om kosten, vakmanschap en innovatie, de sociale component gaat veel zwaarder meetellen."

In principe zet Rotterdam een bestek voor vier jaar in de markt. "We laten inschrijven op een termijn van twee jaar met de mogelijkheid om twee keer één jaar te verlengen. In dat vierde jaar zitten we nu, dus volgend jaar zal het bestek weer op de markt komen", aldus Scholten. Hij verwacht niet dat dit bestek er heel anders uit zal zien, al kunnen de bezuinigingen tot andere keuzes leiden.

Aannemers die belangstelling hebben voor dit werk moeten er wel op rekenen dat er ook andere eisen zullen worden gesteld, waarschuwt Scholten. "De gemeente is nu veel meer bezig met de social return on investment. Bedrijven moeten de komende tijd voor dit werk veel meer mensen inzetten met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dat zal zeker een harde eis zijn in het nieuwe bestek. Recent is het bestek gegund voor het onderhoud van de plantsoenen en het openbaar groen. Daarin wordt al gevraagd om 25 procent van de arbeid in te vullen met deze mensen. Wie wil inschrijven op dit soort bestekken zal dus goed moeten kijken hoeveel je zo kunt invullen. Dat levert in elk geval een plus op de inschrijving op. Het gaat dus niet langer alleen om kosten, vakmanschap en innovatie, de sociale component gaat veel zwaarder meetellen."

Tekst en foto: **Toon van der Stok**